

Obsah

Autorský kolektiv	7
Autorské poděkování	10
Obsah 2.....	19
Zkratky	29
Předmluva	39

1

Úvod do studia vnitřního lékařství.....41

(Jan Bureš)

2

Stavy vyžadující interdisciplinární přístup.....45

(redakce Jiří Horáček)

2.1. Bolest.....45

(Jan Bureš, Jiří Horáček, Miroslav Solař,
Martin Vališ)

2.1.1. Patofyziologie bolesti .....

(Jiří Horáček).....45

2.1.2. Bolest hlavy .....

(Jan Bureš, Martin Vališ).....46

2.1.3. Bolest na hrudi .....

(Miroslav Solař).....50

2.1.4. Bolest břicha.....53

(Jan Bureš).....53

2.1.5. Léčba bolesti.....54

(Jiří Horáček).....54

2.2. Dušnost.....57

(Bohuslav Král).....57

2.2.1. Definice .....

57

2.2.2. Mechanismus a patofyziologie .....

57

2.2.3. Klasifikace.....59

2.2.4. Přístup k nemocnému s dušností.....59

2.2.5. Terapie .....

67

2.3. Cyanóza .....

(Jiří Horáček).....70

2.3.1. Definice, patofyziologie .....

70

2.3.2. Příčiny a klinické projevy .....

70

2.3.3. Přístup k pacientovi s cyanózou.....71

2.4. Poruchy vědomí .....

(Jiří Horáček, Martin Vališ).....71

2.4.1. Rozdělení a příčiny poruch vědomí .....

71

2.4.2. Diagnostický a léčebný postup

při bezvědomí .....

72

2.5. Syndrom multiorgánové

dysfunkce .....

75

(Vladimír Černý)

2.5.1. Definice a epidemiologie .....

75

2.5.2. Etiologie a základní mechanismy

orgánové dysfunkce .....

76

2.5.3. Klinický obraz a diagnostika .....

77

2.5.4. Terapie .....

78

2.5.5. Prognóza .....

78

2.6. Horečka .....

(Zbyněk Hrnčíř).....78

2.6.1. Normální tělesná teplota .....

78

2.6.2. Definice .....

79

2.6.3. Regulace tělesné teploty u horečky .....

79

2.6.4. Hypertermie .....

80

2.6.5. Klasifikace horečnatých stavů .....

81

2.6.6. Přístupy k akutním febrilním

syndromům .....

81

2.6.7. Přístup k horečce neurčeného

původu .....

83

2.6.8. Příčiny horečky nejasného původu .....

83

2.7. Otok .....

(Jiří Horáček).....85

2.7.1. Definice, klinická charakteristika .....

85

2.7.2. Patofyziologie .....

85

2.7.3. Častější edémové stavy .....

86

2.7.4. Diferenciální diagnostika otoků .....

86

2.7.5. Terapie otoků, základy účinků diuretik	87
2.8. Změny tělesné hmotnosti.....	87
(Jiří Horáček)	
2.8.1. Nárůst tělesné hmotnosti.....	88
2.8.2. Hubnutí	88
2.8.3. Klinický postup při hubnutí nejasné etiologie.....	89
2.9. Diagnóza na první pohled.....	90
(Jan Bureš)	
2.9.1. Držení těla, poloha, pohyb	90
2.9.2. Řeč a hlas.....	90
2.9.3. Obličej	90
2.9.4. Dutina ústní, rty, jazyk.....	91
2.9.5. Kůže, vlasy, nehty	91
2.9.6. Zápach	91
2.10. Poruchy spánku	92
(Petr Smolík)	
2.10.1. Poruchy spánku v etiologii a patogenezi interních onemocnění	92
2.10.2. Vztah délky, rytmu a kvality nočního spánku k interním onemocněním.....	92
2.10.3. Souvislosti tělesných funkcí a spánku	93
2.10.4. Poruchy spánku u interních onemocnění.....	94
2.10.5. Přístup k pacientovi s poruchou spánku.....	97
2.10.6. Farmakologie poruch spánku.....	99
2.10.7. Lékové interakce u pacientů s poruchami spánku a somatickým onemocněním	102
2.11. Psychiatrické problémy ve vnitřním lékařství	102
(Jan Libiger)	
2.11.1. Psychosomatická a behaviorální medicína.....	102
2.11.2. Somatoformní a úzkostné poruchy ve vnitřním lékařství	106
2.11.3. Somatogenní a farmakogenní poruchy v psychiatrii	113
2.11.4. Psychologické a sociální faktory s vlivem na vnitřní onemocnění.....	123
2.11.5. Psychopatologie provázející chronická onemocnění.....	125
2.11.6. Konziliární a »liaison« psychiatrie ve vnitřním lékařství	127

3

Pneumologie	129
(František Salajka)	
3.1. Diagnostické metody v pneumologii	129
3.1.1. Zobrazovací metody	129
3.1.2. Vyšetřování plicní funkce	129
3.1.3. Bronchoskopie	134
3.1.4. Vyšetření sputa a vydechovaného vzduchu	135
3.1.5. Intervenční vyšetřovací metody	136
3.2. Zánětlivá onemocnění	136
3.2.1. Akutní tracheobronchitida	136
3.2.2. Akutní bronchiolitida	137
3.2.3. Pneumonie	137
3.2.4. Plicní absces	139
3.2.5. Tuberkulóza a mykobakteriozy	139
3.3. Choroby spojené s bronchiální obstrukcí	143
3.3.1. Chronická obstrukční plicní nemoc	143
3.3.2. Asthma bronchiale	146
3.3.3. Bronchiektazie	150
3.4. Nádory dýchacího ústrojí	151
3.4.1. Rakovina plic	151
3.4.2. Maligní mezoteliom pleury	155
3.4.3. Sekundární nádory dýchacího ústrojí	155
3.4.4. Benigní nádory dýchacího ústrojí	156
3.5. Postižení plicního intersticia	156
3.5.1. Klasifikace intersticiálních plicních procesů	156
3.5.2. Intersticiální plicní procesy známé etiologie	157
3.5.3. Idiopatické intersticiální pneumonie	160
3.5.4. Plicní granulomatózy	162
3.5.5. Jiné intersticiální plicní procesy	164
3.6. Vrozená onemocnění plic	164
3.6.1. Vrozené plicní anomálie	164
3.6.2. Cystická fibróza	165
3.7. Onemocnění pohrudnice	166
3.7.1. Pleuritida	166
3.7.2. Fluidothorax	167
3.7.3. Pneumothorax	169
3.7.4. Fibrothorax	170

3.8. Nemoci mediastina, bránice a hrudní stěny	171	4.4.4. Aortální stenóza	223
3.8.1. Nemoci mediastina.....	171	4.4.5. Plicní stenóza	224
3.8.2. Nemoci bránice.....	172	4.4.6. Koarktace aorty	224
3.8.3. Nemoci hrudní stěny	173	4.4.7. Ebsteinova anomálie.....	225
3.9. Naléhavé stavy v pneumologii	173	4.4.8. Fallotova tetralogie	225
3.9.1. Hemoptýza.....	173	4.4.9. Vrozené anomálie věnčitých tepen	226
3.9.2. Respirační insuficience	174		
3.10. Transplantace plic	175		
4			
Kardiologie	177	4.5. Získané srdeční vady	226
(redakce Jan Vojáček)		(Josef Štásek)	
4.1. Vyšetřovací metody v kardiologii	177	4.5.1. Aortální stenóza	227
(Jan Vojáček, Radek Pudil, Miloslav Pleskot)		4.5.2. Aortální regurgitace	229
4.1.1. Elektrokardiografie.....	177	4.5.3. Mitrální stenóza	230
4.1.2. Echokardiografie.....	182	4.5.4. Mitrální regurgitace	232
4.1.3. Prostý snímek hrudníku a skiaskopie ...	185	4.5.5. Postižení trojcípé chlopňe	234
4.1.4. Výpočetní tomografie.....	186	4.5.6. Postižení chlopňe plicnice	235
4.1.5. Magnetická rezonance	187		
4.1.6. Radionuklidové metody	188		
4.1.7. Zátěžové testy.....	189		
4.2. Hypertenze, hypotenze	190	4.6. Kardiomyopatie	235
(Miloslav Pleskot)		(Miloslav Pleskot)	
4.2.1. Arteriální (systémová) hypertenze	190	4.6.1. Primární kardiomyopatie.....	236
4.2.2. Primární (esenciální) hypertenze	190	4.6.2. Sekundární kardiomyopatie	241
4.2.3. Speciální problémy v terapii hypertenze	194		
4.2.4. Sekundární (symptomatická) hypertenze	195	4.7. Endokarditidy, myokarditidy, perikarditidy	242
4.2.5. Chronická arteriální hypotenze	196	(Radek Pudil)	
4.3. Ischemická choroba srdeční ...	197	4.7.1. Infekční endokarditida	242
(Jan Vojáček)		4.7.2. Myokarditidy	244
4.3.1. Definice a základní pojmy	197	4.7.3. Onemocnění perikardu	246
4.3.2. Akutní koronární syndrom.....	200		
4.3.3. Chronické formy ischemické choroby srdeční	211	4.8. Poruchy srdečního rytmu	249
4.4. Vrozené srdeční vady	218	(Luděk Haman)	
(Josef Štásek)		4.8.1. Základní srdeční elektrofyziologie....	249
4.4.1. Defekt septa síní	219	4.8.2. Klinická manifestace a vyšetření.....	250
4.4.2. Defekt septa komor.....	221	4.8.3. Bradyarytmie	251
4.4.3. Otevřená tepenná dučej	222	4.8.4. Supraventrikulární tachyarytmie	253
		4.8.5. Komorové tachyarytmie	258
		4.9. Plicní embolie, plicní hypertenze	262
		(Jan Vojáček)	
		4.9.1. Akutní plicní embolie	262
		4.9.2. Plicní hypertenze.....	269
		4.10. Srdeční selhání	274
		(Radek Pudil)	
		4.10.1. Akutní levostranné srdeční selhání, edém plic	275
		4.10.2. Akutní pravostranné srdeční selhání.....	277
		4.10.3. Chronické srdeční selhání	277
		4.11. Šok	282
		(Jan Vojáček)	
		4.11.1. Patofyziologie	282
		4.11.2. Hypovolemický šok.....	283
		4.11.3. Kardiogenní šok	283

4.11.4. Septický šok.....	285	5.2.4. Akutní tepenné uzávěry.....	312
4.11.5. Anafylaktický šok.....	286	5.2.5. Arteriální aneuryzma.....	313
4.12. Náhlá smrt	287	5.2.6. Arteriovenózní pištěle.....	314
(Miloslav Pleskot)		5.2.7. Vazoneurózy.....	314
4.13. Synkopy.....	289	5.2.8. Komprezivní syndromy horní hrudní apertury.....	316
(Miloslav Pleskot)			
4.13.1. Kardiální synkopy.....	290		
4.13.2. Extrakardiální synkopy.....	290		
4.14. Kardiopulmonální resuscitace	292		
(Miroslav Solař)			
4.15. Onemocnění aorty.....	294		
(Jan Vojáček)			
4.15.1. Anomálie aorty.....	295	5.4. Onemocnění žil	319
4.15.2. Postižení aorty při vrozených poruchách pojiva.....	295	(Libuše Vodičková, Radovan Malý)	
4.15.3. Zánětlivá onemocnění stěny aorty.....	295	5.4.1. Primární varixy	319
4.15.4. Degenerativní onemocnění stěny aorty.....	296	5.4.2. Tromboflebitida a varikoflebitida.....	320

5**Angiologie .....** 301
(redakce Radovan Malý)**5.1. Přístrojové diagnostické
metody.....** 301
(Radovan Malý)

5.1.1. Stanovení distálních systolických tlaků a indexu kotník-paže	301
5.1.2. Chodecký zátěžový test na běhátku	302
5.1.3. Pletysmografie	302
5.1.4. Barevná duplexní ultrasonografie	302
5.1.5. Katetrizační angiografie	303
5.1.6. Flebografie	303
5.1.7. CT angiografie	303
5.1.8. PET-CT	304
5.1.9. MR angiografie	304
5.1.10. Intravaskulární ultrasonografie	304
5.1.11. Laserové dopplerovské vyšetření	305
5.1.12. Transkutánní oxymetrie	305
5.1.13. Lymfoscintigrafie	305

5.2. Onemocnění tepen..... 306
(Libuše Vodičková, Radovan Malý)

5.2.1. Obliterující ateroskleróza	306
5.2.2. Obliterující tromboangiitida	310
5.2.3. Periferní cévní syndrom u diabetika	311

5.2.4. Akutní tepenné uzávěry	312
5.2.5. Arteriální aneuryzma	313
5.2.6. Arteriovenózní pištěle	314
5.2.7. Vazoneurózy	314
5.2.8. Komprezivní syndromy horní hrudní apertury	316

**5.3. Možnosti endovaskulární
léčby periferních tepen .....** 317
(Antonín Krajina)

5.3.1. Perkutánní transluminální angioplastika	317
5.3.2. Intraarteriální (lokální) trombolýza	318

5.4. Onemocnění žil 319
(Libuše Vodičková, Radovan Malý)

5.4.1. Primární varixy	319
5.4.2. Tromboflebitida a varikoflebitida	320
5.4.3. Chronická žilní nedostatečnost	321
5.4.4. Žilní trombóza	322
5.4.5. Kavální filtry	328

5.5. Bércový vřed 328
(Radovan Malý)**5.6. Onemocnění
lymfatických cév .....** 329
(Libuše Vodičková, Radovan Malý)

5.6.1. Lymfangoitida	329
5.6.2. Lymfedém	329

6**Gastroenterologie .....** 333
(redakce Jan Bureš)**6.1. Symptomatologie chorob
trávicího ústrojí .....** 333
(Jan Bureš)**6.2. Vyšetřovací metody
v gastroenterologii .....** 336
(Jan Bureš)**6.3. Vybrané choroby dutiny ústní .....** 342
(Jan Bureš)

6.3.1. Poruchy žvýkání	342
6.3.2. Projevy celkových onemocnění v dutině ústní	343
6.3.3. Onemocnění slinných žláz	344
6.3.4. Tumory v dutině ústní	345

6.4. Funkční poruchy gastrointestinálního ústrojí	346	
(Jan Bureš, Stanislav Rejchrt)		
6.4.1. Historické poznámky	346	
6.4.2. Definice dyspepsie a vymezení základních pojmu.....	346	
6.4.3. Klasifikace dyspepsie.....	346	
6.4.4. Mařatkova koncepce funkční dyspepsie.....	347	
6.4.5. Klasifikace regulačních poruch v gastroenterologii	347	
6.4.6. Římská kritéria	349	
6.4.7. Dyspepsie u diabetes mellitus.....	350	
6.4.8. Chronická funkční abdominální bolest.....	351	
6.4.9. Nevyšetřená dyspepsie	351	
6.4.10. Diagnostika a diferenciální diagnostika	351	
6.4.11. Terapie	352	
6.4.12. Prognóza	354	
6.5. Choroby jícnu	354	
(Stanislav Rejchrt, Jan Bureš)		
6.5.1. Morfologie, fyziologie a symptomatologie.....	354	
6.5.2. Refluxní choroba jícnu.....	355	
6.5.3. Barrettův jícen	358	
6.5.4. Eozinofilní ezofagitida.....	361	
6.5.5. Ostatní ezofagitidy.....	362	
6.5.6. Achalazie	362	
6.5.7. Ostatní funkční poruchy jícnu	363	
6.5.8. Nádory jícnu.....	364	
6.5.9. Méně častá onemocnění jícnu.....	365	
6.5.10. Jícnové varixy	366	
6.6. Choroby žaludku	366	
(Jan Bureš)		
6.6.1. Morfologie a fyziologické poznámky	366	
6.6.2. Infekce <i>Helicobacter pylori</i>	367	
6.6.3. Gastritida	368	
6.6.4. Peptický vřed a vředová choroba žaludku a duodena.....	370	
6.6.5. Stavy po operaci žaludku	373	
6.6.6. Nádory žaludku	374	
6.6.7. Gastropatie	378	
6.6.8. Funkční poruchy žaludku.....	379	
6.6.9. Poruchy gastrické motility	379	
6.6.10. Bezoár.....	380	
6.7. Defekace a její poruchy	381	
(Jan Bureš)		
6.7.1. Normální defekace	381	
6.7.2. Fekální inkontinence	381	
6.7.3. Průjem	382	
6.7.4. Zácpa	382	
6.8. Choroby tenkého střeva	383	
(Marcela Kopáčová)		
6.8.1. Morfologie a fyziologické poznámky	383	
6.8.2. Malasimilační syndrom	386	
6.8.3. Celiakie.....	388	
6.8.4. Syndrom bakteriálního přerůstání	391	
6.8.5. Postiradiační postižení střeva.....	392	
6.8.6. Syndrom krátkého střeva.....	393	
6.8.7. Transplantace tenkého střeva	394	
6.8.8. Vzácné příčiny malabsorpce	395	
6.8.9. Divertikly tenkého střeva	397	
6.8.10. Vaskulární léze tenkého střeva	397	
6.8.11. Nádory tenkého střeva	398	
6.8.12. Méně častá onemocnění tenkého střeva	400	
6.9. Choroby tlustého střeva	401	
(Jan Bureš)		
6.9.1. Anatomické a fyziologické poznámky	401	
6.9.2. Idiopatické střevní záněty	402	
6.9.3. Jiná zánětlivá onemocnění tlustého střeva.....	414	
6.9.4. Dráždivý tračník	416	
6.9.5. Divertikulární nemoc tlustého střeva	417	
6.9.6. Polypy tlustého střeva a polypózní syndromy	419	
6.9.7. Maligní nádory tlustého střeva	423	
6.9.8. Choroby análního kanálu a pánevního dna	430	
6.9.9. Choroby appendixu.....	432	
6.9.10. Méně častá onemocnění tlustého střeva	432	
6.10. Choroby slinivky břišní	434	
(Stanislav Rejchrt)		
6.10.1. Morfologie a fyziologické poznámky	434	
6.10.2. Akutní pankreatitida	435	
6.10.3. Chronická pankreatitida	440	
6.10.4. Autoimunitní IgG4 pankreatitida	443	
6.10.5. Hereditární pankreatitida	443	
6.10.6. Karcinom pankreatu	444	
6.10.7. Cystické nádory pankreatu	446	
6.10.8. Endokrinně aktivní nádory pankreatu	447	
6.10.9. Méně častá onemocnění pankreatu	447	

6.11. Karcinoid (neuroendokrinní karcinom)	448	6.13.14. Transplantace jater	507																																							
(Jan Bureš)		(Petr Hůlek)																																								
6.12. Choroby žlučníku a žlučových cest.....	450	6.13.15. Poškození jater léky	508																																							
(Stanislav Rejchrt)		(Jan Bureš)																																								
6.12.1. Morfologie a fyziologické poznámky	450	6.14. Prekancerózy gastrointestinálního traktu	511																																							
6.12.2. Cholelitíaza a její komplikace.....	452	(Jan Bureš)																																								
6.12.3. Akalkulózní akutní cholecystitida.....	456	6.15. Infekce gastrointestinálního traktu	512																																							
6.12.4. Postcholecystektomický syndrom.....	456	(Marcela Kopáčová)																																								
6.12.5. Dysfunkce Oddiho svěrače a dyskinezie žlučníku.....	457	6.15.1. Průjem	512																																							
6.12.6. Primární sklerozující cholangitida.....	458	6.15.2. Střevní infekce	514																																							
6.12.7. IgG4 cholangitida.....	458	6.15.3. Průjem při léčbě antibiotiky	516																																							
6.12.8. Nádory podjaterní krajiny	459	6.15.4. Cestovatelský průjem	517																																							
6.12.9. Vývojové anomálie žlučových cest	462	6.16. Choroby peritonea.....	517																																							
6.12.10. Méně častá onemocnění žlučových cest	463	(Marcela Kopáčová)																																								
6.13. Choroby jater	463	6.16.1. Peritonitida.....	517																																							
(Petr Hůlek, Marcela Kopáčová, Jan Bureš)		6.16.2. Polysérozitida.....	519																																							
6.13.1. Morfologie a fyziologické poznámky	463	6.16.3. Nádory peritonea	519																																							
(Marcela Kopáčová)		6.17. Potravinová alergie.....	520																																							
6.13.2. Virové hepatitidy.....	468	(Jan Bureš)																																								
(Marcela Kopáčová)		6.17.1. Definice a vymezení základních pojmu.....	520																																							
6.13.3. Portální hypertenze, ascites, jaterní encefalopatie	479	6.17.2. Epidemiologie	520																																							
(Petr Hůlek)		6.17.3. Patogeneze	521																																							
6.13.4. Fulminantní jaterní selhání	483	6.17.4. Klinický obraz	522																																							
(Petr Hůlek)		6.17.5. Diagnostika	523																																							
6.13.5. Jaterní cirhóza.....	484	6.17.6. Diferenciální diagnostika	523																																							
(Petr Hůlek)		6.17.7. Terapie	523																																							
6.13.6. Spontání bakteriální peritonitida	486	6.17.8. Prognóza	523																																							
(Marcela Kopáčová)		6.18. Poškození gastrointestinálního traktu léky	524																																							
6.13.7. Autoimunitní onemocnění jater	487	(Jan Bureš, Marcela Kopáčová)																																								
(Marcela Kopáčová)		6.13.8. Vrozená metabolická onemocnění jater	493	6.18.1. Slizniční eroze, vředy a krvácení z trávicího ústrojí	524	(Petr Hůlek, Marcela Kopáčová)		6.13.9. Nealkoholová steatohepatitida	499	6.18.2. Akutní pankreatitida	524	(Jan Bureš)		6.13.10. Hyperbilirubinemie	500	6.18.3. Nezádoucí účinky antibiotik	525	(Marcela Kopáčová)		6.13.11. Familiární hepatocelulární cholestáza	504	6.18.4. Enterotoxicita indukovaná cytostatiky	525	(Jan Bureš)		6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526	(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529
6.13.8. Vrozená metabolická onemocnění jater	493	6.18.1. Slizniční eroze, vředy a krvácení z trávicího ústrojí	524																																							
(Petr Hůlek, Marcela Kopáčová)		6.13.9. Nealkoholová steatohepatitida	499	6.18.2. Akutní pankreatitida	524	(Jan Bureš)		6.13.10. Hyperbilirubinemie	500	6.18.3. Nezádoucí účinky antibiotik	525	(Marcela Kopáčová)		6.13.11. Familiární hepatocelulární cholestáza	504	6.18.4. Enterotoxicita indukovaná cytostatiky	525	(Jan Bureš)		6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526	(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529						
6.13.9. Nealkoholová steatohepatitida	499	6.18.2. Akutní pankreatitida	524																																							
(Jan Bureš)		6.13.10. Hyperbilirubinemie	500	6.18.3. Nezádoucí účinky antibiotik	525	(Marcela Kopáčová)		6.13.11. Familiární hepatocelulární cholestáza	504	6.18.4. Enterotoxicita indukovaná cytostatiky	525	(Jan Bureš)		6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526	(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529												
6.13.10. Hyperbilirubinemie	500	6.18.3. Nezádoucí účinky antibiotik	525																																							
(Marcela Kopáčová)		6.13.11. Familiární hepatocelulární cholestáza	504	6.18.4. Enterotoxicita indukovaná cytostatiky	525	(Jan Bureš)		6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526	(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529																		
6.13.11. Familiární hepatocelulární cholestáza	504	6.18.4. Enterotoxicita indukovaná cytostatiky	525																																							
(Jan Bureš)		6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526	(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529																								
6.13.12. Buddův-Chiariho syndrom	505	6.18.5. Nezádoucí účinky nesteroidních antiflogistik	526																																							
(Jan Bureš)		6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529	(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529																														
6.13.13. Primární a sekundární tumory jater....	506	6.19. Gastrointestinální a jaterní poruchy v těhotenství	529																																							
(Petr Hůlek)			(Jan Bureš)		6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529																																				
	(Jan Bureš)																																									
	6.19.1. Jaterní choroby v příčinné souvislosti s těhotenstvím	529																																								

6.19.2. Jaterní choroby komplikující těhotenství.....	530	6.20.3. Ruptura jícnu	532
6.19.3. Gastrointestinální problémy v těhotenství	530	6.20.4. Krvácení do gastrointestinálního traktu	532
6.20. Akutní stav v gastroenterologii.....	530	6.20.5. Intestinální pseudoobstrukce	537
(Jan Bureš)		6.20.6. Toxická dilatace tlustého střeva.....	538
6.20.1. Spolknuté cizí těleso	531		
6.20.2. Poleptání horních částí gastrointestinálního traktu	531		

Rejstřík

Obsah

Autorský kolektiv	545
Autorské poděkování	548
Obsah 1.....	559
Zkratky	567

7

Hematologie.....	579
(redakce Pavel Žák)	

7.1. Hematopoéza a její regulace	579
(Pavel Žák, Milan Bláha)	

7.2. Základní vyšetřovací metody v hematologii	580
(Pavel Žák)	

7.3. Anémie	583
(Pavel Žák, Milan Bláha)	

7.3.1. Klasifikace.....	584
7.3.2. Anemický syndrom, kompenzační mechanismy a laboratorní vyšetření.....	585
7.3.3. Akutní posthemoragická anémie a život ohrožující krvácení.....	586
7.3.4. Anémie z nedostatku železa.....	587
7.3.5. Megaloblastické anémie.....	588
7.3.6. Hemolytické anémie	590
7.3.7. Hemoglobinopatie	596
7.3.8. Anémie u chronických chorob.....	597
7.3.9. Sideroblastické anémie a kongenitální dyserytropoetické anémie	597

7.4. Hematologické malignity	598
(Pavel Žák, Lukáš Smolej, Vladimír Maisnar, Jan Miloš Horáček)	

7.4.1. Akutní leukémie u dospělých	598
(Jan Miloš Horáček, Pavel Žák)	
7.4.2. Myeloproliferativní novotvary	604
(Pavel Žák)	

7.4.3. Myelodysplastický syndrom a chronická myelomonocytární leukémie	611
(Pavel Žák)	

7.4.4. Lymfoproliferativní choroby	614
(Lukáš Smolej, Pavel Žák)	

7.4.5. Chronická lymfocytární leukémie.....	622
(Lukáš Smolej)	

7.4.6. Vlasatobuněčná leukémie.....	626
(Pavel Žák)	

7.4.7. Monoklonální gamapatie	627
(Vladimír Maisnar)	

7.5. Aplastická anémie	631
(Pavel Žák)	

7.6. Poruchy srážení krve.....	633
(Petr Dulíček, Jaroslav Malý, Miroslav Pecka)	

7.6.1. Základní principy hemostázy	633
7.6.2. Laboratorní vyšetření hemostázy	637
7.6.3. Definice krvácivých stavů a jejich příčiny.....	642
7.6.4. Trombofilní stavы	655
7.6.5. Antitrombotická terapie	660
7.6.6. Antiagregační terapie	668
7.6.7. Trombolytická terapie	670

7.7. Podpůrná terapie v hematologii	671
(Jan Miloš Horáček, Pavel Žák)	

7.8. Transplantace progenitorových krvetvorných buněk.....	674
(Ladislav Jebavý, Pavel Žák, Jan Miloš Horáček)	

7.9. Zásady podávání transfúzí	677
(Vladimír Maisnar)	

7.9.1. Léčba krevními deriváty	677
7.9.2. Používané krevní deriváty a indikace k jejich podání.....	677
7.9.3. Reakce a komplikace léčby transfúzními přípravky.....	678
8	
Klinická onkologie	681
(redakce Jiří Petera)	
8.1. Postavení klinické (interní) onkologie a radiační onkologie v péči o nemocné s nádory	681
(Bohuslav Melichar)	
8.2. Epidemiologie, etiologie a prevence nádorových onemocnění.....	683
(Jiří Petera)	
8.2.1. Základní pojmy	683
8.2.2. Národní onkologický registr.....	683
8.2.3. Hlavní rizikové faktory vzniku zhoubných nádorů	685
8.2.4. Prevence nádorových onemocnění.....	687
8.3. Principy onkologické léčby.....	690
(Jiří Petera)	
8.4. Radioterapie.....	692
8.5. Principy systémové léčby maligních nádorů	702
(Bohuslav Melichar)	
8.6. Karcinom prsu	712
(Bohuslav Melichar)	
8.7. Karcinom ovaria	718
(Bohuslav Melichar)	
8.8. Karcinom hrdla děložního	719
(Jiří Petera)	
8.9. Karcinom endometria	720
(Jiří Petera)	
8.10. Karcinom prostaty.....	722
(Jiří Petera)	
8.11. Maligní melanom.....	724
(Bohuslav Melichar)	

9

Revmatologie	727
(redakce Petr Bradna)	

9.1. Revmatoidní artritida	727
---	------------

(Petr Bradna)

9.2. Systémový lupus erythematoses	732
---	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.3. Systémová skleróza (sklerodermie)	736
---	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.4. Idiopatické zánětlivé myopatie	738
--	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.5. Sjögrenův syndrom	740
-------------------------------------	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.6. Smíšené difúzní onemocnění pojiva a překryvné syndromy	741
--	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.7. Vaskulitidy	742
-------------------------------	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.7.1. Obrovskobuněčná arteriitida a polymyalgia rheumatica	743
--	-----

9.7.2. Takayasuova arteriitida.....	745
-------------------------------------	-----

9.7.3. Systémové vaskulitidy postihující střední a malé cévy	746
---	-----

9.7.4. Polyarteritis nodosa	746
-----------------------------------	-----

9.7.5. Vaskulitidy malých cév asociované s ANCA	747
--	-----

9.7.6. Vaskulitidy malých cév ANCA-negativní	748
---	-----

9.8. Behcetův syndrom	750
------------------------------------	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.9. Relabující polychondritida	750
--	------------

(Zbyněk Hrnčíř)

9.10. Panikulitidy	751
---------------------------------	------------

(Petr Bradna)

9.11. Spondylartritidy	752
-------------------------------------	------------

(Petr Bradna)

9.11.1. Ankylozující spondylitida	752
---	-----

9.11.2. Nediferencovaná spondylartritida	754
--	-----

9.11.3. Psoriatická artritida	755
-------------------------------------	-----

9.11.4. Reaktivní artridy	756
9.11.5. Spondylartritydy při střevních onemocněních.....	756

9.12. Kloubní onemocnění se vztahem k infekci..... 757
(Zbyněk Hrnčíř)

9.12.1. Infekční artrida.....	758
9.12.2. Tuberkulózní artrida	759
9.12.3. Virové artridy.....	759
9.12.4. Artrida při lymeské borrelióze	760
9.12.5. Revmatická horečka.....	760
9.12.6. Revmatické syndromy při infekci HIV.....	761

9.13. Artridy indukované krystaly ... 761
(Petr Bradna)

9.13.1. Dna.....	762
9.13.2. Artikulární chondrokalcinóza.....	763
9.13.3. Ostatní artridy indukované krystaly ...	764

9.14. Osteoartróza 764
(Petr Bradna)

9.15. Mimokloubní revmatismus..... 768
(Petr Bradna)

9.15.1. Fibromyalgie	768
9.15.2. Syndrom karpálního tunelu.....	769
9.15.3. Jiné kompresní syndromy.....	770
9.15.4. Periartritydy v oblasti ramene.....	771
9.15.5. Úponové syndromy (entezopatie).....	772
9.15.6. Jiné formy mimokloubního revmatismu.....	773

9.16. Muskuloskeletální projevy endokrinních chorob..... 774
(Zbyněk Hrnčíř)

9.17. Muskuloskeletální projevy neoplastických onemocnění 775
(Petr Bradna)

9.18. Muskuloskeletální projevy při diabetu a dalších metabolických chorobách 776
(Petr Bradna)

10
Osteologie..... 779
(Vladimír Palička)

10.1. Morfologie a fyziologie kostní tkáně 779

10.1.1. Anatomická stavba kostní tkáně	779
10.1.2. Remodelace kostní tkáně.....	780

10.2. Metabolické choroby kostní..... 781

10.2.1. Osteoporóza	781
10.2.2. Osteomalacie.....	790
10.2.3. Pagetova nemoc.....	790

11

Endokrinologie..... 793
(redakce Jan Čáp)

11.1. Obecná endokrinologie 793
(Jiří Horáček)

11.1.1. Hormony a jejich účinky	793
11.1.2. Vyšetřovací metody v endokrinologii	794

11.2. Hypothalamo-hypofyzární onemocnění..... 795
(Jan Čáp)

11.2.1. Anatomie a fyziologie	795
11.2.2. Vyšetřovací metody.....	797
11.2.3. Choroby adenohypofýzy.....	797
11.2.4. Choroby neurohypofýzy	805

11.3. Nemoci štítné žlázy 808
(Jiří Horáček)

11.3.1. Anatomické a funkční poznámky ke štítné žláze	808
11.3.2. Vyšetřovací metody.....	810
11.3.3. Struma	811
11.3.4. Thyreotokoxóza	812
11.3.5. Hypothyreóza	816
11.3.6. Záněty štítné žlázy	818
11.3.7. Nádory štítné žlázy	819
11.3.8. Syndrom euthyreoidního nemocného	820

11.4. Choroby příštítelných tělisek 820
(Jiří Horáček)

11.4.1. Příštítelná tělíska v regulaci metabolismu vápníku	820
11.4.2. Hyperparathyreóza	821
11.4.3. Hypoparathyreóza	823

11.5. Onemocnění nadledvin..... 823
(Jan Čáp)

11.5.1. Anatomie a fyziologie	823
11.5.2. Vyšetřovací a zobrazovací metody.....	826
11.5.3. Addisonova nemoc	826

11.5.4. Kongenitální poruchy steroidogeneze	828	12.2.3. Vyšetření moči	847
11.5.5. Tumory kůry nadledvin.....	829	12.2.4. Funkční vyšetření ledvin	849
11.6. Poruchy pohlavních hormonů důležité pro vnitřní lékařství ...	832	12.2.5. Zobrazovací metody	850
(Jan Čáp)		12.2.6. Renální biopsie	851
11.6.1. Mužský hypogonadismus	832	12.3. Nemoci glomerulů	851
11.6.2. Gynekomastie	833	12.3.1. Terminologie glomerulárních onemocnění – glomerulopatie, glomerulonefritidy	851
11.6.3. Hirsutismus a maskulinizace u žen	834	12.3.2. Patogeneze glomerulárního poškození	852
11.7. Hormonálně aktivní tumory gastro-entero-pankreatického systému.....	835	12.3.3. Klinické projevy glomerulonefritid	852
(Jan Čáp)		12.3.4. Klasifikace glomerulonefritid a glomerulopatií	856
11.7.1. Karcinoid	836	12.3.5. Terapie glomerulonefritid a glomerulopatií	856
11.7.2. Inzulinom	836	12.3.6. Základní charakteristika jednotlivých glomerulonefritid a glomerulopatií	858
11.7.3. Gastrinom.....	836	12.4. Nemoci tubulointersticia ledvin a cévní onemocnění ledvin	867
11.7.4. VIPom	837	12.4.1. Tubulointersticiální nefritida	867
11.7.5. Glukagonom.....	837	12.4.2. Nemoci tubulů	873
11.7.6. Somatostatinom	837	12.5. Vaskulární nefropatie, sekundární renální hypertenze	874
11.8. Onemocnění postihující více žláz s vnitřní sekrecí.....	838	12.5.1. Vaskulární nefroskleróza	875
(Jan Čáp)		12.5.2. Ischemická choroba ledvin	875
11.8.1. Mnohočetné endokrinní adenomatózy	838	12.5.3. Sekundární renální hypertenze	877
11.8.2. Polyglandulární autoimunitní syndromy	839	12.6. Vrozená a dědičná onemocnění ledvin	878
11.9. Paraneoplastické endokrinní syndromy.....	839	12.6.1. Vrozené vývojové vady – malformace ledvin a močového ústrojí	878
(Jiří Horáček)		12.6.2. Cystická onemocnění ledvin dědičného původu	879
11.9.1. Hyperkalcémie při malignitách.....	839	12.6.3. Vrozená a dědičná onemocnění glomerulů	882
11.9.2. Hyponatrémie při malignitách.....	840	12.6.4. Vrozené poruchy renálního transportu iontů a vody	884
11.9.3. Ostatní paraneoplastické syndromy...841		12.6.5. Vrozené příčiny urolitiázy	885
12		12.6.6. Dědičné příčiny Fanconiho syndromu	886
Nefrologie	843	12.6.7. Dědičné formy renální tubulární acidózy	886
(Miroslav Merta)		12.6.8. Další vybraná dědičná onemocnění s postižením ledvin	887
12.1. Základy anatomie a fyziologie ledvin	843	12.7. Infekce močových cest	888
12.1.1. Základy anatomie ledvin	843	12.7.1. Bakteriální infekce močových cest.....	888
12.1.2. Renální fyziologie	843	12.7.2. Tuberkulóza ledvin	891
12.2. Vyšetřovací metody v nefrologii	846	12.7.3. Mykotické infekce ledvin	891
12.2.1. Celkové vyšetření a nefrologicky orientované vyšetření	846	12.7.4. Schistosomiáza	892
12.2.2. Anamnéza a fyzikální vyšetření	846		

12.8. Těhotenství a ledviny	892
12.8.1. Nemoci ledvin a močového ústrojí v těhotenství	893
12.8.2. Těhotenství u preexistujícího onemocnění ledvin	894
12.9. Urolitiáza	894
12.9.1. Základní charakteristika	894
12.9.2. Poruchy vedoucí k urolitiáze	895
12.10. Nádory ledvin	895
12.10.1. Karcinom ledvin.....	895
12.10.2. Karcinom ledvinné pánvičky a ureteru	896
12.10.3. Nefroblastom (Wilmsův tumor)	896
12.10.4. Benigní nádory ledvin.....	896
12.11. Akutní selhání ledvin	896
12.12. Chronické onemocnění ledvin	900
12.13. Metody náhrady funkce ledvin	905
12.13.1. Hemodialýza	905
12.13.2. Peritoneální dialýza	909
12.13.3. Transplantace ledviny	911
12.14. Ledviny u jiných orgánových postižení	915
12.14.1. Trombotické mikroangiopatie	915
12.14.2. Mnohočetný myelom.....	916
12.14.3. Hepatorenální syndrom.....	917
12.15. Farmaka a ledviny	918
12.15.1. Vylučování léků ledvinami.....	918
12.15.2. Úprava dávkování farmaka u nemocného s poklesem renálních funkcí.....	918
12.15.3. Změny v působení farmak u nemocného s nefrotickým syndromem.....	919
12.15.4. Extrakorporální eliminace léků	919
12.15.5. Nežádoucí účinky léků podávaných při renální insuficienci	919
13.1. Obezita a metabolický syndrom	921
(Jiří Horáček)	
13.2. Poruchy lipidového metabolismu	924
(Jiří Horáček)	
13.2.1. Základní cesty metabolismu lipidů	924
13.2.2. Hypercholesterolémie	925
13.2.3. Hypertriacylglycerolémie	926
13.2.4. Smíšená porucha – hypercholesterolémie s hypertriacylglycerolémií.....	927
13.2.5. Depenze lipoproteinů o vysoké denzitě.....	927
13.2.6. Lipoprotein (a).....	927
13.2.7. Sekundární hyperlipoproteinémie	927
13.2.8. Diagnostika hyperlipoproteinémie	928
13.2.9. Terapie	929
13.3. Ateroskleróza	931
(Zdeněk Zadák)	
13.3.1. Charakteristika	931
13.3.2. Dílčí představy o etiologii	932
13.3.3. Jednotná hypotéza aterosklerózy	934
13.4. Hypoglykémie	935
(Jiří Horáček)	
13.4.1. Metabolické zdroje glukózy	935
13.4.2. Příznaky	935
13.4.3. Příčiny	936
13.4.4. Diagnostika	937
13.4.5. Terapie	937
13.5. Metabolická reakce na stres	937
(Jiří Horáček)	
13.5.1. Stres	937
13.5.2. Důsledky stresu, hyperkatabolismus	938
13.5.3. Reakce akutní fáze a její využití v diagnostice	938
13.6. Poruchy vodní, minerálové a acidobazické rovnováhy	939
(Jiří Horáček)	
13.6.1. Deficit a nadbytek extracelulární tekutiny	939
13.6.2. Poruchy osmolarity	941
13.6.3. Poruchy metabolismu draslíku	945
13.6.4. Poruchy metabolismu hořčíku	948
13.6.5. Poruchy metabolismu vápníku a fosforu	949
13.6.6. Poruchy acidobazické rovnováhy	952

13

Metabolismus	921
(redakce Jiří Horáček)	
13.1. Obezita a metabolický syndrom	921
(Jiří Horáček)	

13.7. Dědičné poruchy metabolismu	956
(Pavel Živný)	
13.7.1. Obecné aspekty	956
13.7.2. Poruchy metabolismu aminokyselin	958
13.7.3. Poruchy metabolismu glycidů	959
13.7.4. Poruchy metabolismu tuků – lipidózy	961
13.7.5. Poruchy metabolismu porfyrinů – porfyrie	962
13.7.6. Poruchy metabolismu nukleotidů	964
13.7.7. Poruchy metabolismu kovů	965
13.7.8. Amyloidóza	966
13.7.9. Další, vzácné poruchy metabolismu	967
14	
Klinická výživa	969
(redakce Zdeněk Zadák)	
14.1. Klinická fyziologie výživy	969
(Zdeněk Zadák, Miloslav Hronek)	
14.1.1. Antropometrické metody a stanovení složení těla pro potřeby klinické výživy	969
14.1.2. Měření energetické potřeby	972
14.1.3. Metabolismus a potřeba makronutrientů v klinické výživě	975
14.1.4. Potřeba vitaminů a stopových prvků, poruchy z jejich nedostatku	979
14.2. Malnutrice	985
(Zdeněk Zadák)	
14.2.1. Základní typy	985
14.2.2. Diagnostika	987
14.3. Poruchy příjmu potravy	991
(Jan Bureš)	
14.3.1. Mentální anorexie	991
14.3.2. Bulimie	992
14.3.3. Záchvatovité přejídání	993
14.4. Základy umělé výživy	993
(Zdeněk Zadák)	
14.4.1. Parenterální výživa	993
14.4.2. Enterální výživa	1001
14.5. Nutriční potřeba ve zvláštních situacích	1006
(Miloslav Hronek)	
14.5.1. Výživa v těhotenství a laktaci	1006

14.5.2. Výživa ve stáří	1009
14.5.3. Dieta u vegetariánů a veganů	1010
14.5.4. Výživa při velké fyzické zátěži	1011

15

Diabetologie	1015
(Alena Šmahelová)	
15.1. Definice a epidemiologie diabetu	1015
15.2. Patogeneze diabetu 1. a 2. typu	1015
15.2.1. Patogeneze diabetu 1. typu	1017
15.2.2. Patogeneze diabetu 2. typu	1017
15.3. Diagnostika, klasifikace a klinický obraz diabetu	1018
15.4. Sledování stavu kompenzace diabetu	1021
15.5. Terapie diabetu 1. typu	1022
15.5.1. Režimová opatření	1022
15.5.2. Inzulin a inzulinové režimy u diabetiků 1. typu	1023
15.6. Terapie diabetu 2. typu	1026
15.6.1. Režimová opatření	1026
15.6.2. Perorální antidiabetika	1027
15.6.3. Inkretinové léky	1029
15.6.4. Glifloziny	1030
15.6.5. Inzulin	1030
15.7. Akutní hyperglykemické stavy	1030
15.7.1. Diabetická ketoacidóza	1030
15.7.2. Hyperglykemický hyperosmolární stav	1033
15.8. Pozdní komplikace diabetu	1034
15.8.1. Mikrovaskulární komplikace	1034
15.8.2. Makrovaskulární komplikace	1037
15.8.3. Syndrom diabetické nohy	1038
15.9. Ostatní komplikace diabetu	1039
15.10. Mezioborová péče o diabetika	1040
15.11. Edukace diabetiků	1040
15.12. Pracovní zařazení diabetika	1041

15.13. Prevence diabetu	1041
15.14. Perspektivy v léčbě diabetu	1041

16

Klinická imunologie a alergologie	1043
(Jan Krejsek)	

16.1. Základní charakteristika imunitního systému ..... 1043 |

16.2. Základní členění imunitních mechanismů	1044
16.2.1. Genetické předpoklady imunitní odpovědi	1044
16.2.2. Vrozená imunita	1044
16.2.3. Specifická T a B-lymfocytární imunita	1046

16.3. Ochrana povrchu těla ..... 1048 |

16.3.1. Fyziologické obranné bariéry	1048
16.3.2. Slizniční imunita trávicího ústrojí	1048

16.4. Imunopatologické děje ..... 1049 |

16.5. Alergický zánět	1051
16.5.1. Alergeny	1053
16.5.2. Prevalence alergie	1055
16.5.3. Diagnostika alergických onemocnění	1055
16.5.4. Subkutánní a sublingvální imunoterapie alergenem	1057
16.5.5. Obecná režimová opatření a prevence	1057

16.6. Vybraná alergologická a imunologická onemocnění ..... 1058 |

16.6.1. Alergická rýma – preastmatický stav	1058
16.6.2. Lékové alergie a intolerance	1060
16.6.3. Alergie na jed hmyzu	1061
16.6.4. Anafylaktická a anafylaktoidní reakce	1062
16.6.5. Urtikarie	1064
16.6.6. Hereditární a získaný angioedém	1065
16.6.7. Imunodeficienze v dospělosti	1066
16.6.8. Terapie imunoglobulin	1067
16.6.9. Imunologické vyšetřovací metody	1068

17

Otravy a nepříznivé vlivy zevního prostředí	1069
(redakce Luboš Sobotka)	

17.1. Nepříznivé vlivy zevního prostředí ..... 1069 |

(Ladislav Jebavý, Jaroslav Gregor,
Pavol Hlúbik, Jaroslav Kačerovský)

17.1.1. Poškození vysokou teplotou	1069
(Ladislav Jebavý, Pavol Hlúbik)	

17.1.2. Poškození nízkou teplotou	1071
(Ladislav Jebavý, Pavol Hlúbik)	

17.1.3. Poškození elektrickým proudem	1074
(Ladislav Jebavý)	

17.1.4. Nemoc z ozáření	1075
(Ladislav Jebavý, Jaroslav Kačerovský)	

17.1.5. Utonutí	1077
(Ladislav Jebavý)	

17.1.6. Vysokohorská nemoc	1079
(Jaroslav Gregor)	

17.1.7. Zdravotní rizika cesty letadlem	1080
(Jaroslav Gregor)	

17.1.8. Dekompresní nemoc	1081
(Jaroslav Gregor)	

17.1.9. Kinetózy	1081
(Jaroslav Gregor)	

17.1.10. Blast syndrom	1082
(Ladislav Jebavý, Jaroslav Kačerovský)	

17.2. Otravy ..... 1083 |

(Luboš Sobotka)

17.2.1. Látky toxicky působící na organismus	1083
--	------

17.2.2. Okamžitý přístup k nemocnému s podezřením na otravu	1084
---	------

17.2.3. Základní principy léčby otrav	1084
---	------

17.2.4. Otrava alkoholy	1086
-------------------------------	------

17.2.5. Otrava oxidem uhelnatým	1087
---------------------------------------	------

17.2.6. Otrava kyanidy	1088
------------------------------	------

17.2.7. Otrava tetrachlormetanem	1088
--	------

17.2.8. Otrava organofosfátovými insekticidy	1089
--	------

17.2.9. Otrava léky	1089
---------------------------	------

17.2.10. Otrava nejčastěji používanými narkotiky a drogami	1093
--	------

17.2.11. Otrava houbami	1094
-------------------------------	------

17.2.12. Hadí uštknutí	1096
------------------------------	------

18**Gerontologie** 1099
(Luboš Sobotka)**18.1. Stárnutí jako přirozený proces** ..... 1099**18.2. Teorie stárnutí** 1100
18.2.1. Vnitřní příčiny stárnutí (programová teorie stárnutí) 1100
18.2.2. Zevní příčiny stárnutí ..... 1100**18.3. Stáří** ..... 1101**18.4. Změny orgánů a tkání během stárnutí** 1101
18.4.1. Změny myokardu 1101
18.4.2. Cévní postižení 1101
18.4.3. Dýchací systém 1102
18.4.4. Kosti a klouby 1103
18.4.5. Změny metabolismu 1103
18.4.6. Kosterní svalovina 1103
18.4.7. Gastrointestinální trakt 1104
18.4.8. Ledviny a vývodní cesty močové 1105
18.4.9. Kůže 1105
18.4.10. Psychické a neurologické změny ..... 1105**18.5. Křehkost geriatrických nemocných** ..... 1106**18.6. Příznaky častěji se vyskytující ve stáří** ..... 1106**18.7. Přístup k nemocnému vyššího věku** 1110
18.7.1. Anamnéza 1110
18.7.2. Fyzikální vyšetření 1111
18.7.3. Hodnocení funkčního stavu v gerontologii ..... 1111**18.8. Komplexní péče o geriatrické nemocné** ..... 1113**18.9. Sociální problematika v geriatrii** ..... 1114**19****Nemoci z povolání** 1115
(Jiří Chaloupka)**19.1. Úvod do oboru** ..... 111519.1.1. Faktory v pracovním prostředí 1115
19.1.2. Pracovně lékařské služby a posuzování zdravotní způsobilosti k práci 1116
19.1.3. Klinické pracovní lékařství a posuzování nemocí z povolání ..... 1116**19.2. Nemoci způsobené chemickými látkami** ..... 111719.2.1. Úvod do profesionální toxikologie 1117
19.2.2. Nemoci z olova a jeho sloučenin 1118
19.2.3. Nemoci z oxidu uhelnatého 1119
19.2.4. Nemoc z izokyanátů 1119
19.2.5. Nemoci z benzenu a jeho homologů 1119
19.2.6. Nemoci z halogenovaných, alifatických nebo alicylických, polycylických aromatických uhlovodíků ..... 1120**19.3. Nemoci způsobené fyzikálními faktory** ..... 112019.3.1. Působení fyzikálních faktorů pracovního prostředí na zdraví 1120
19.3.2. Nemoci cév rukou při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními 1120
19.3.3. Další nemoci způsobené fyzikálními faktory ..... 1121**19.4. Nemoci dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice** ..... 112219.4.1. Pneumokoniózy 1122
19.4.2. Pneumokoniózy způsobené prachem s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého 1122
19.4.3. Nemoci způsobené prachem azbestu 1125
19.4.4. Nádory plic a dýchacích cest 1127
19.4.5. Asthma bronchiale 1128
19.4.6. Exogenní alergická alveolitida 1129
19.4.7. Chronická obstrukční plicní nemoc ..... 1129**20****Vybrané kapitoly z klinické farmakologie** 1131
(Jiřina Martínková)**20.1. Význam interindividuální variability ve farmakokinetice a dynamice léčiv, personalizace v medicíně** 1131

20.2. Nežádoucí reakce	1135	21.1. Preanalytická fáze	1173
20.3. Toxická reakce	1138	21.2. Vlastnosti analytické metody	1174
20.3.1. Toxické postižení ledvin	1139		
20.3.2. Toxické postižení jater	1140		
20.4. Lékové interakce	1141	21.3. Vlastnosti laboratorní metody z klinického hlediska	1176
20.5. Speciální farmakologie	1145	21.4. Referenční rozmezí	1176
20.5.1. Antibiotika ve vnitřním lékařství	1145	21.5. Rozmezí referenčních hodnot vybraných metod	1177
20.5.2. Antituberkulotika	1170	21.6. Point-of-care testing	1177

21

Normální hodnoty základních laboratorních vyšetření	1173
(Pavel Živný)	

Rejstřík